

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. || Lvdovici || De Ponte Vallis-||Oletani, È Societate ||
Jesv Theologi.|| De || Christiani hominis || Perfectione In
Qvo-||libet eius Vitæ genere.|| Tomi Qvatvor.||**

Quorum argumenta ex S. Rvth Historia præcipué desumpta

In Qvo Agitvr Nominatim De Sacerdotibus, Confessarijs, Magistris siue
Doctoribus, Concionatoribus, Episcopis & alijs Prælatiſ, eorumque
Ministerijs - In ſeptem Tractatus distributus ...

Puente, Luis de la

Coloniæ Agrippinæ, 1629

Cap. XI. Quo ſpiritu dicendi ſint Psalmi, & reliquæ Officij diuini partes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45750](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45750)

CAPVT XI.

QVO SPIRITV DICENDI SINT PSALMI, ET RELI-
qua Officij Diuini Partes.

DMIRANDA EST DIVINI OFFICII HARMO-

NIA in omnibus septem Horis Canonicis, quarū in-

itium ordinariē sumitur ab illo versu Psalmi 69: *Domine*

in adiutorium meum intende: Domine ad adiuuandum

me festina: quo, nomine totius Ecclesie petitur spec-

iale Dei auxilium ad illam orationem; & quidem, ut fe-

stinet Deus in præbendo suo auxilio, sine quo nihil

possamus Ac propterea idem versus valde fuit celebris apud antiquos (ut

refert; *Cassianus*) : quod sit manifesta quædam protestatio imbecillita-

tis nostræ, & necessitatis ac dependentiæ ab auxilio Diuino; & confessio

quædam glorioſa & solennis Omnipotentie Dei ad nos iuuandos. Et *A-*

bulensis aduertit: morem hunc traxisse originem ab illo *Moyſis*, qui quon-

ties *Arca Testamenti* eleuabatur, dicebat: *a surge Domine, & dissipentur*

inimici tui; & fugiant, qui oderunt te, a facie tua, eum in modum, quomies

spiritus eleuatur ad Horas Canonicas dicendas, petimus à Domino nostro

ut auxilio nobis sit contra hostes conantes impedire nostram deuotionem

& attentionem in eis. Simil etiam cum hic versus dicitur, nos ipsos

signo Crucis signamus: ad significandum, hoc auxilium venturum nobis à

virtute Christi crucifixi, cuius Crux futura nobis est galeæ instar aduer-

sus hostes, impugnantes nos, dum oramus. Præterea, ut ipsum Domi-

num nostrum alliciamus ad auxilium nobis præstandum, coniungimus ei-

dem versui alterum celeberrimum, scilicet *Gloria Patri & Filio &*

Spiritus Sancto, &c. quo confitemur, & glorificamus Trinitatem Sanctissi-

simam, à qua omne nostrum bonum prouenit; iuxta quæ ex *S. Dionysio*

superius retulimus: quod omnia opera, in quibus de Deo agitur incho-

ari debeant ab inuocatione Sanctissimæ Trinitatis, quæ præuens est. Euo-

dem etiam versus dicentes, inclinamus ea ut in signum humilitatis, re-

uerentia & adoratoris; attendentes ad nostram vilitatem, & terram, ex

qua facti sumus: indicantes nos quasi puluerem in conspectu tantæ Ma-

iestatis. Et quoniam affectus hic glorificationis est maxime proprius

& nobilissimus Sancti huius exercitij: repetitur in fine cuiusuis Psalmi,

& aliàs sæpe in signum quod semper, & in omnib. quæ dicimus, aut faci-

mus, debeamus querere gloriam & laudē S&ctissimæ Trinitatis. Et quoniam

Deus noster delectatur sic cū cordis lætitia laudetur, adiugitur sæpe *Ale laus:*

Dei eius in exultatione. Et quæuis à Septuagesima vsq; ad pascha vox illa omi-

tatur. eò quod tēpus agatur lætius & tristitiæ: o in omittitur laus Diuina:

Collat. 10.
6. 10.

a In. c. 10.
Numer. 35.
a Psal. 67. 1.

vide Ribera
in Apoc. 9.

b Psal. 99. 2.

quæ eius loco ponuntur alia quæ etiam laudē significant, illa scilicet, *Laudis tibi Domine, Rex æternæ gloriæ*. Est tamen aduertendum, quod quamvis hoc initium sit omnibus Horis commune; Matutinæ tamen eod quod sint primæ, incipiunt ab illo versu: *c Domine labia mea aperies. Et os meum annuntiabit laudem tuam*, quo confitemur, Dei laudem, & orationem esse eius donum: & ipsius. aperturum os nostrum & labia, ad ipsum laudandum & orandum ut oportet: propterea enim de eo dicitur quod *d Sapientia aperit os infantum & linguas infantium facit disertas; & e ex ore infantium & lactantium perficit laudem*. Signamus autem pollice tunc os signo Crucis, ad significandum, ut dicebamus, quod per Crucem Christi Domini detur nobis donum orationis. POSTEA sequitur INVITATORIUM quo mutuo nos inuitamus ad laudes Dei Psalmo illo: *f Venite exultemus Domino &c.* Sed hoc ipsum inuitatorium magis extollentes inuitare debemus Sanctos cœlestes, ut nobiscum Deum laudent; & coniungere laudes nostras cum laudibus ipsorum, ut magis Deo placeant, & facilius excipiantur. Possumus autem omnes Sanctos reducere ad septem ordines pro septem Horis Canonicis. Primus est Angelorum cum nouem ipsorum Choris; Secundus Patriarcharum & Prophetarum; Tertius Apostolorum, Euangelistarum, ac Discipulorum Domini; Quartus Martyrum; Quintus Pontificum, Confessorum, & Doctorum; Sextus Sacerdotum, Leuitarum, Monachorum & Eremitarum; Septimus Virginum, & viduarum, Virgine Sacratissima super omnes posita. Et quoniam in Inuitatorio fit aliquando mentio aliquorum Sanctorum, dicitur enim *Regem Apostolorum, aut Regem Martyrum, Dominum venite adoremus*: hos in particulari inuitare oportet, cogitantes nos ab eis omnib. circumdari sicut; *g. Saul*, qui accedens ad *Cunentem Prophetarum* propter merita bonorum sociorum, *cepit & ipse cum eis Prophetare*. Ac denique vnusquisque debet omnes suas potentias inuitare, & ad earum actus excitare: ut omnes simul & cum tranquillitate Deum laudent: eum in modum, quo Sanctus quidam Monachus initio suæ orationis dicebat suis cogitationibus: *venite exultemus domino, venite & procidamus ante Deum; ploramus coram Domino, qui fecit nos, quia ipse est Dominus Deus noster, nos autem populus eius & oves pascuæ eius*. quasi illis dixisset: vos cogitationes meæ estis populus Dei & oves pascuæ eius: venite igitur omnes simul, & prosternite vos ante eum plorantes vestra peccata; & petentes ab eo, ut vos pascat nunc pastu excellorum suorum sensuum & affectuum,

POST Inuitatorium sequitur aliquis Hymnus, & alius ad finem laudum: nam in aliquibus Horis Hymni ponuntur in initio, in aliis autem ad finem. Qui quamvis ab aliquibus Sanctis, aut particularibus Doctoribus sint compositi: sunt tamen ab ipsa Ecclesia approbati; & valde conformes aliis, qui in sacra Scriptura inveniuntur: & ordinariè continent Historiam creationis mundi distributam per septem dies hebdom-

c. psal. 50. 17

d. Sap. 10. 21.
c. psal. 83Inuitatorium.
c. psal. 94.g. 1. Regum.
10. 10.

Hymni.

De Consec.
D. 1. c. de
Hymnis.
Ex Concil.
Tolet. 4.

PSALMI.

Homil. 6. de
Constantia.

In procem.
Homil. in
Psalmos.

Lib. 5. Exa-
mer. c. 14. &
Serm. 43.

Colla. 10. c.
10. & 11.

madæ; aut historiam Festorum, quæ celebrantur laudando Deum propter beneficia in huiusmodi diebus nobis collata. Et hoc spiritu sunt dicti: ne vllum Diuinum beneficium, siue magnum siue paruum, sine propriis laudibus præteratur.

§. I.

SED VENIAMVS ad *Psalmos*, qui sunt præcipua pars Officij Diuini, & optima fercula, quæ in hoc spiritali conuiuio proponuntur. Quos composuit Rex David (qui propterea Psalmista appellatur) vt Sacerdotes & Leuitæ Deum in eis laudent: quorum excellentias & præstantiam Sancti Patres nunquam satis extollere possunt, nec recedere desistunt. S. Dionysius eos vocat essentiam Diuinarum laudum; cum quibus reliquæ collatæ, sunt quasi accidentia, quæ ipsos exornant; ac propterea in Missa, quæ reliqua Mysteria in Sanctitate excellit, incipit à cantu Psalmorum. Et eloquentissimus S. Chrysostomus vehementer admiratur eorum morem, & affectum Christianorum ad hunc Davidis librum, præ reliquis veteris Testamenti; nam semper in ore habent Psalmos, nocte, & die, mane, & meridie, & vesperi; in Festis lætitiæ, & in exequijs tristitiæ: semper enim primus, & medius & vltimus est David. Neque id mirum est; in Psalmis enim resplendent omnes affectus feruentis orationis; & omnes generis petitionum, tam pro peccatoribus, quàm pro iustis; incipientibus & proficientibus, ac perfectis; Dei laudes stupendæ, actiones gratiarum pro omnibus eius beneficiis, affectus amoris valde inflammati, cum excessu contemplationis & vnionis; sensa etiam miseriæ & imbecillitatis nostræ, feruentes Diuini subsidij petitiones, cum affectibus compunctionis, propter nostra peccata. Sunt etiam in eis altissima consilia perfectionis & exhortationes teneræ ad eam procurandam. Denique (vt ait S. Basiliscus) vnicus Psalmorum Liber omnia complectitur: qui dum refert Historiam, corrigit ac dirigit vitam; estque quasi penu siue promptuarium refertissimum, ex quo accipere licet spirituale animarum nostrarum alimentum, necessitati & gustui nostro valde aptum, & accommodatissimum. Quare S. Ambrosius: *Quis (inquit) sensum hominis gerens non erubescat, sine Psalmorum celebritate diem claudere & adorari?* laudando sc. licet Creatorem, sicque ipsæ auicula modo suo eum laudant.

Ad fruendum hoc thesauro, necesse est (vt aduertit Cassianus) eodem spiritu Psalmos dicere quo fuerunt compositi; & ita quoque sibi ipsi eos accommodare, atque si ipsemet eos componeret; aut ipse Psalmista ad ipsum solum eos dirigeret: ita vt eorum sententias non tunc tantum per Prophetam, aut in Propheta fuisse completas; sed in se quotidie geri, impleri que cognoscat; excitando in spiritu suo eosdem affectus quos David experiebatur in se; aut in aliis fuisse, narrat. Amare igitur debes, quando

Psalmista

seruetur in scrinio memoriae, vt postea diutius ruminetur. Aliquando tamen integer Psalmus prosequitur aliquam historiam, aut affectum: de tunc facilius est Spiritum ijs, quæ dicuntur, conformare & aptare; vt quando dicitur Psalmum *Miserere mei Deus*: aut aliquem alium ex positionibus, induere debes Spiritum compunctionis, ac doloris de tuis peccatis; vt hic affectus adferat tenerum sensum dicenti versibus; & ipsi versibus augeant sensum interiore, quo proferuntur. Et in eundem modum indues affectus laudis, aut gratitudinis, quando Psalmos dices, qui hoc continent argumentum. Hoc enim modo impletur quod dixit iste Dauid: *a Psallite sapienter*. Ad id etiam iuuenit, petere à Deo initio Psalmi lumen, & affectum gustumque & saporem, quo Dauid afficiebatur, dum illam componeret; & cum affectu ac desiderio obtinendi, quod ille sentiebat. In fine denique Psalmi cum Spiritu gratitudinis dicendus est versus: *Gloria Patri*; & non nihil subsistendum in *Antiphona*, quæ semper est aliquis bonus bolus Psalmi, aut historię alicuius; aut sententia aliqua Diuinarum laudum: vt facta quadam suspensione inter vnum & alterum Psalmum nouus Spiritus hauriatur, ad sequentem inchoandum. Quod si experieris te impugnari à cogitationibus: est bonum consilium, propositum renouate attentionis ad solum proximum Psalmum; quo absoluto eandem renouare pro altero: quasi solus ille esset dicendus. Est tamen bene perpendendus Ecclesię Spiritus in repetendis Antiphonis, & aliquorum Responsoriorum versibus; imo in prima etiam ter repetit versum: *Deus in adiutorium meum intende*, ad significandum feruorem Spiritus, & internum cordis affectum, & perseverantiam in petendo suarum necessitatum remedio, & laudando ipso Domino, ob ingentia eius beneficia. Cui tamen repetitioni non aduersatur, quod ait Ecclesiasticus: *b non iterum verbum in oratione tua*: loquitur enim de repetitione orta ex aliquo scrupulo impertinenti; aut ex diffidentia quasi opus esset eam repetere vt illam Deus intelligeret. Non tamen intelligitur de repetitione feruenti, quæ tota Scriptura Sacra est referta. Nam & ipse saluator noster in nocte suę Passionis ter repetit eandem orationem, vt magis expressè dixit S. Mattheus: *c Oravit tertio eundem sermonem dicens*.

a Psal. 46. 8.

ANTIPHONA

b Escl. 7. 15.

c Mat. 26. 44.

§. II.

LECTIONES
Duo in Sp.
rit. Tract. 2.
6. 2. 11. de
Diuin. Of
fic. 6. 2.

LECTIONES quę in matutinis ponuntur, exceptę ex Scriptura Sacra & Homilijs Sanctorum Patrum eam explicantium, aut ex ipsorum vitijs docent nos vtilem & salutarem vsum exercitij quod appellamus Lectionem Spiritualem, quæ in primæua Ecclesia valde fuit frequens, & approbata. Et in vtu apud Sanctos Patres, propter ingentes utilitates quę ex ea proueniunt, vt in alio loco retulimus. Et speciatim (vt S. Ildorus perpendit) in Diuino officio quatuor adfert commoda. PRIMVM est, quod requiritur

anima ab exercitio orandi quod ex se est laboriosius, oratio enim maiorem perit attentionem, quam lectio, in qua Deus quodammodo nobiscum loquitur. SECUNDUM est, quod moueat cor pijs affectibus: vt sic possit in oratione vocali progredi. TERTIUM est, quod argumentum etiam prospiciat orationis mentalis: mens enim Ecclesiæ etiam est, vt eius ministri in ea se exercent. Et ideo instituit, vt publicè Lectiones legantur, vt Fideles fructum ex eis caperent. QUARTUM est ne exercitium adeò vile cesset, sed quotidie aliquid in promptu habeat, quo alatur, & cum fructu continuetur. Distributio Lectionum, quæ seruatur in matutinis, est quam oportet nos in hoc exercitio seruare, extra ipsam orationem. Nam primum, Lectio esse debet trium generum librorum: & in primis Sacrorum, & inter hos cum maiori æstimatione & affectu Evangeliorum; deinde librorum à Sanctis viris editorum, qui Dei Spiritu Scripturas Sacras explicauerunt, & commentarios in Euangelia ediderunt: Tertio historiarum de vitis eorundem Sanctorum: quorum exempla valde mouent eos, qui intersunt & audiunt. AD HÆC, antequam Lectiones cuiusque Nocturni inchoentur, præmittitur breuis quædam oratio, valde pia ad Christum Dominum nostrum, qui est magister magistrorum; idque denotat, quòd meritò oratio præcedere debeat Lectionem. Statim etiam petitur quasi facultas, & benedictio ad Lectionem legendam. Et prima datur in nomine Patris; secunda, in nomine Filij; tertia, in nomine Spiritus Sancti: vt intelligas, quòd cum librum accipis in manum, ad legendum, petenda sit humillimè licentia à Sanctissima Trinitate: nunc ab vna Persona, nunc ab alia: suppliciter orando copiosam tibi impetiri benedictionem, vt fructum ex illa lectione haurias. Cui Lectioni finis imponitur à breui oratione: *Tu autem Domine miserere nobis;* quæ inferitur ad significandam continuationem excelsi huius exercitij: quod esse debet principium & finis reliquorum. Dicimus autem ad finem, vt ostendatur: quicquid lectam est, & legitur, non allaturum aliquam vtilitatem, nisi Deus nostri miseretur; illudque cordibus nostris, infigat. Eius enim misericordia efficacitatem dat sementi verbi Dei: quod tunc in anima seminatur, vt suum copiosum proferat fructum. Diuidantur præterea tres cuiusque Nocturni Lectiones per Responsoria breuia: in quibus aut Laudes Diuinæ canuntur, aut insignes aliqua sententia reperuntur, vt significetur Lectionem non debere diu continuari: sed interrumpi (vt ait S. Bernar.) inferentia aliquos affectus orationis, ac deuotionis. Ita vt aliquo tempore audiamus Deum nobis loquentem, cum legitur; & alio temporis interuallo nos cum eo loquamur, dum oramus; reperentes eius verba iterum ac sæpius vt nostris cordibus altè infigantur.

2

3

4

RESPON-
SORIA.*Ad Fratres
de monte
Dei.*

Ex

Ex quo fit, vt singulæ Horæ breui aliqua piâque Oratione, teneris-
fectibus plena, finiatur: quibus insignes aliquas virtutes petimus: ita vt
non opus habeamus re alia, quàm diligenter eis attendere: vt cor nostrum
substantialem deuotionem, quam cupit, assequatur: collocatâ scâ fide-
ciâ non in propriis, sed in meritis Ecclesiæ, cuius nomine eas offert; &
in meritis Christi Domini nostri, per quem petitur: vt constat ex omni-
um illarum conclusione, in qua dicitur, *per Dominum nostrum Iesum Christum*
&c. Omnes præterea Horæ finiuntur breui illa tententia: *DEO GRATIAS*
AS, quæ sæpius repetitur ad finem Capitulorum, & Lectio-
num tam breuium quàm longiorum. Nam (vt ait S. Augustinus) nullum est verbum
magis excelsum, dulcius, ac vilius, quàm hoc sit: in quo coniunguntur
Charitas humilitas, & animi gratitudo ad gratias Deo agendas pro om-
nibus, quæ in dicendo. Officio bene successerunt siquidem quicquid bo-
num est, ab ipso est.

DEO CRA-
TIAS.
Epist. 77.

SOLET etiam vltimò addi breuissima illa pro defunctis deprecatio:
Et fidelium animæ per misericordiam Dei requiescant in pace Amen. vt cuiusque
Horæ Canonice sint aliquo modo participes animæ quæ sunt in purgato-
rio; & Ecclesiæ Ministri nunquam obliuiscantur aliquid pro illis orare, &
singulis horis memores, quòd ipsi sint sicut cæteri morituri; & opus ha-
bituri, vt alij etiam pro ipsis orent; & quòd fortè illa Hora erit vltima, quæ
recitabunt vt statim eximient, an bene illam persoluerint.

DENIQUE primis Horis Nocturnis, & vltimis diurnis finis imponi-
tur quadam Antiphona, & oratione de Sanctissima Virgine, pro tempo-
ris varietate; imò in Choro semper additur eadem Antiphona, & oratio
ad finem cuiusque vltimæ Horæ quæ cantatur: vt ostendat Ecclesia ho-
um ingens desiderium, quo tenetur, vt omnes Sanctissimæ huius Domi-
næ sint memores, eamque venerentur, & tanquam Mediatricem & Ad-
uocatam accipiant in suis omnibus necessitatibus. Certum est enim, nul-
lam aliam esse magis misericordem, & potentem, quàm ipsa sit, ad om-
nia, quæ à Deo eiusque Vnigenito Filio Iesu Christo desiderare possi-
mus. Ad ostendendum autem internum affectum nostrum erga illam at-
tribuit ei Ecclesia in his Antiphonis, nominatim in *Salve Regina*, nomina
propria ipsius Dei: qualia sunt quòd sit Mater misericordie, vita, dulce-
do, & spes nostram non ob æqualitatem cum Deo; sed ob similitudinem
magnam, quam cum illo habet; & quòd hic loquendi modus valde sit ve-
su receptus inter eos, qui vehementi amore mutuo se diligunt. Quòd si
petimus ab ea, vt Iesum Filium suum nobis post hoc exilium ostendat, &
nos ab hoste protegat: non id facimus, cogitantes ad ipsam spectare, vt
id præster; sed, vt à filio suo id nobis impetret; dicimus autem, vt ipsa id
faciat, vt fateatur plurimum ipsam valere ad impetrandum quicquid
vult.

oluerit, vt enim ait S. Augustinus: *qua meruit pro liberandis offerre pretium: potest plus omnibus liberatis impendere suffragium.* Et Concilium Basiliense exhortatur omnes, vt ad Sacratissimam hanc virginem accedant, quæ quãdã altius existit, tantò humiliùs ad nos respicit, omnes ad se trahere cupiens, pro quibus Saluatorem in vtero suo gestauit.

FINITO officio Diuino, multum. refert examinare quæcunque acta sunt: considerando attentionem, aut distractionem; deuotionem, aut spiritus ariditatem; & reliqua, quæ inter orandum euenerunt: & petere à Deo veniam de admissis defectibus; gratias verò agere pro ijs, quæ bene successerunt: hoc siquidem ab ipso habuimus; defectus verò à nobis. Estque quædam consuetudo valde laudabilis, orandi psalmum aliquem in vtramque finem: ad laudandum scilicet Deum, quòd hoc opus perfecimus, in quo ipse est laudatus; & ad satisfaciendum pro defectibus admissis. Et nominatim propter aliquam indulgentiam, quam Summi Pontifices Religiosis concesserunt, vt aliqua oratione aut Psalmo, post officium dicto, suppleatur quicquid in ipso officio Diuino defuerit: modò non sponte, & ex malo animo fuerit omissum. Quam etiam gratiam concesserunt multis Rosarijs, aut granis, aut Nummis benedictis. Imponemus huic Tractatui finem monendo Sacerdotes, & Ecclesiasticos, qui continuè occupantur in excelsis adeo & vtilibus exercitijs: vt interdum seuerius examen instituant, ad videndum profectum, quem ex eis habent: cogitantes dici sibi à Deo illud Aggei: *Ponite corda vestra super vias vestras: Seminastris multum, & intulistis parum: comedistis & non estis satiati: bibistis, & non estis inebriati: operuistis vos, & non estis calefacti: & qui mercedes congregauit ac diuitias, misit eas in sacculum pertusum;* nam quotidie Sacrum missæ celebrare, septemque Horas Canonicas legere, est ex se sementis quædam valde fecunda, cibique ac potus Spiritualis valde copiosus, & iucundus; & Spiritualis quædam negotiatio, qua magna lucra comparantur. Esseque valde dolendum: si messis esset valde sterilis, cibusque ac potus absque vtilitate, & lucrum valde exiguum; iactura autem ingens.

Quod enim in huiusmodi tam amplo commercio lucrum sit exiguum, indicium est, quòd iactura sit ingens, ac similiter non progredi, indicium est regressus. Applicent igitur Sacerdotes corda sua, vt bene de vijs & exercitijs suis cogitent. Quòd si multa sibi deesse deprehenderint, & se pauperes esse, fameque premi; desinant errores suos præteritos; & inchoent cum feruore nouam vitam; tanta adhibita in suis ministerijs diligentia; vt qualis est sementis: talis messis sit; qualis cibus ac potus: talis refectio & saturitas, & qualis est officij magnitudo: tale sit etiam lucrum, quo

Nn

ingen.

Serm. 95. de
Sanctis.
Sess. 45.Verbo Hora
Canon. 5. 4.

Aggei. 1. 5.

ingentes diuitiæ & thesauri meritorum ac virtutum recondantur in sacco
integri & sani cordis cum tanta soliditate & constantia, vt perdurent
vsque ad vitam æternam; vbi messis erit cum summo gaudio; & cibus
vsque ad summam saturitatem absque vlllo tædio, & lucrum
immensum absque timore vllius iacturæ,
& quidem in æternum.

AMEN.

(••)

(••)